

NAUČNO-NASTAVNOM VEĆU PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA U NOVOM SADU

Odlukom Naučno-nastavnog veća Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, donetoj na sednici od 20. 03. 2006. godine, imenovani smo u komisiju za ocenu urađene doktorske disertacije mr Dragoslava Pavića, pod naslovom: POTAMOLOŠKE KARAKTERISTIKE TISE U SRBIJI I PREDISPOZICIJE ZA RAZVOJ NAUTIČKOG TURIZMA.

Komisija je pregledala rad na osnovu čega Veću Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu podnosi sledeći

IZVEŠTAJ

PRIMLJENO	10 APR 2006
OPTAČIJE	BP 03
0603	247/5

Doktorska disertacija kandidata mr Dragoslava Pavića POTAMOLOŠKE KARAKTERISTIKE TISE U SRBIJI I PREDISPOZICIJE ZA RAZVOJ NAUTIČKOG TURIZMA napisana je na 315 strana teksta uključujući 46 grafikona, 33 tabele, 30 karata, 5 skica, 79 fotografija i 165 navoda literature. Disertacija se sastoji se iz sledećih dvanaest poglavlja: Predgovor; Uvod; Pregled dosadašnjih istraživanja; Materijal i metode istraživanja; Položaj, granice i veličina istraživanog područja; Fizičkogeografske karakteristike istraživanog područja; Regulacija Tise i uređenje voda u slivu; Opšte hidrološke karakteristike sliva Tise u Srbiji; Režim reke Tise u Srbiji; Izvori zagađenja i kvalitet vode reke Tise; Predispozicije za razvoj nautičkog turizma na Tisi; Zaključak.

U **Predgovoru** autor izražava zahvalnost pojedincima i ustanovama na pruženoj pomoći, iskrenoj saradnji i iskazanom razumevanju i strpljenju.

U **Uvodu** autor najpre ukazuje na veliki vodoprivredni značaj reke Tise kao međunarodnog vodotoka, a zatim ističe predmet, glavne zadatke i cilj istraživanja.

U poglavlju **Pregled dosadašnjih istraživanja** autor navodi najistaknutije istraživače reke Tise, a zatim daje hronološki pregled značajnijih radova koji u većoj ili manjoj meri obrađuju problematiku vezanu za opšte hidrološke karakteristike Tise, njenu regulaciju i režim.

1. 7

U četvrtom poglavlju autor precizno određuje **položaj, granice i veličinu prirodnog sliva Tise u Srbiji** i ukazuje na problem prevođenja slivova nastalog nakon izvedenih radova na uređenju voda na području Bačke i Banata.

Pri izradi ove doktorske disertacije korišćen je raznovrstan **materijal**, počevši od različitih statističkim, prvenstveno hidrološkim i klimatološkim godišnjaka, zatim topografskih karata do savremenih uređaja poput GPS-a i sonara. Najčešće primenjivani **metodi** su: morfometrijska merenja korita reke, zatim analitičko-sintetički, komparativni, grafički i kartografski metod.

U poglavlju **Fizičkogeografske karakteristike istraživanog područja** detaljno su predstavljene geološke, geomorfološke, klimatske, pedološke i fitogeografske karakteristike sliva Tise u Srbiji. Takođe, razmatran je karakter i veličina uticaja svake od pomenutih prirodnih osobina na formiranje hidroloških prilika u slivu.

Regulacija Tise i uređenje voda u slivu predstavlja jedno od najkompleksnijih poglavlja u radu. Ovde je najpre dat istorijat reglacionih poduhvata na celokupnom toku Tise, a zatim je krajnje studiozno obrađena problematika vezana za obim i efekte reglacionih radova na Tisi na srpskom sektoru toka. Naime, u ovom delu rada analizirani su hidrotehnički zahvati preduzeti na: prosecanju istaknutih meandara, izgradnji reglacionih vodograđevina u osnovnom koritu, podizanju i rekonstrukciji odbrambenih nasipa i izgradnji brane kod Novog Bečeja. Zatim, u okviru ovog poglavlja, razmatrana je problematika vezana za uređenje voda na području Bačke i Banata, odnosno izgradnju Hs DTD, kao i za način funkcionisanja sistema, postignute efekte i posledice, sa posebnim osvrtom na problem razgraničenja slivova u uslovima rada hidrosistema.

Poglavlje **Opšte hidrološke karakteristike sliva Tise u Srbiji** kandidat je sagledao kroz dve teme. U okviru prve obradio je podzemne vode i to kontinuirano zastupljenu freatsku izdan, kao i termomineralne vode banje Kanjiže i Bečejske banje. Druga tema je daleko šira gde je kandidat detaljno analizirao površinske vode u slivu, odnosno Tisine pritoke, zatim fluvijalna, eolska i veštačka jezera i bare i na kraju sam tok Tise. Nakon opisa toka i ukazivanja na osnovne karakteristike uzdužnog profila, kandidat posebnu pažnju posvećuje analizi poprečnog profila korita Tise u našoj zemlji. Naime, u ovom krajnje originalnom delu rada utemeljenom na 25 snimljenih ovlaženih profila Tise od granice do ušća u Dunav, kandidat izvodi brojne zakonomernosti vezane za morfološke karakteristike toka, dinamiku i način njegovog oticanja.

Naredno i ujedno najznačajnije poglavlje nosi naziv **Režim reke Tise u Srbiji**. Ovde mr Dragoslav Pavić najpre studiozno razrađuje problematiku uticaja prirodnih i antropogenih činioca na režim vodostaja i proticaja Tise, a zatim sagledava veličinu tog uticaja koji vrše brana kod Novog Bečeja i uspor Dunava formiran zbog izgradnje brane HE Đerdap I. Nakon veličine uticaja faktora, kandidat analizira režim vodostaja Tise u prirodnim i dirigovanim uslovima (za dva dvadesetogodišnja perioda) i kroz iscrpnu analizu ukazuje na promene režima ovog parametra nastale usled presudnog uticaja

antropogenog faktora. U okviru ovog poglavlja autor još utvrđuje osnovne karakteristike režima proticaja, zatim termičkog režima i režima leda na reci Tisi na sektoru toka u našoj zemlji.

U poglavlju **Izvori zagađenja i kvalitet vode reke Tise**, mr Dragoslav Pavić najpre daje popis glavnih zagađivača ove reke na teritorijama Ukrajine, Rumunije, Slovačke, Mađarske i Srbije. Ujedno navodi i vrste štetnih supstanci koje dospevaju u Tisu. Zatim putem metodologije RHMZ-a Srbije, na osnovu višegodišnjih vrednosti dvanaest parametara za utvrđivanje kvaliteta površinskih voda, određuje klase boniteta vode reke Tise na sektoru toka u Srbiji.

Poglavljje **Predispozicije za razvoj nautičkog turizma na Tisi**, ujedno predstavlja drugi deo rada u kojem kandidat ukazuje na prirodne i antropogene predispozicije reke Tise i Potisja za oživljavanje ovog specifičnog oblika turizma vezanog za površinske vode. U okviru prirodnih vrednosti kandidat akcenat stavlja na povoljne uslove plovidbe koje pruža reka Tisa, kao i plovna kanalska mreka Hs DTD. Takođe, kao značajan segment turističke ponude Potisja kandidat ističe zaštićena prirodna dobra kao osnov za razvoj ekoturizma koji bi mogao imati važnu ulogu u privlačenju turista nautičara u ovu regiju. Od antropogenih resursa mr Dragoslav Pavić smatra da najveći značaj u podsticanju razvoja nautičkog turizma na Tisi imaju materijalna kulturna dobra i manifestacione vrednosti.

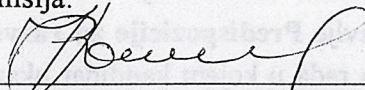
U **Zaključku**, autor u sažetom obliku iznosi osnovne rezultate do kojih se došlo tokom izrade disertacije i posebno ukazuje na veličinu uticaja antropogenog činioca na izmenu opštih hidroloških prilika u slivu Tise, a naročito na modifikovanje režima ove reke. Kada je u pitanju segment rada vezan za nautički turizam, kandidat naglašava da reka Tisa i Potisje u našoj zemlji imaju izuzetne, pre svega prirodne, a zatim i antropogene predispozicije za razvoj ovog oblika turizma.

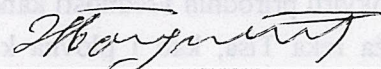
ZAKLJUČAK

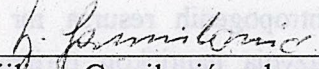
Na osnovu prethodno izloženog, Komisija konstatuje da je kandidat uspešno rešio zadatke predočene u prijavi doktorske disertacije koja je urađena studiozno i na visokom tehničkom nivou. Brojni rezultati vezani, pre svega za dokazivanje uticaja antropogenog činioca na izmene režima reke Tise i njene savremene hidrološke karakteristike kao regulisanog vodotoka predstavljaju značajan doprinos geografskoj nauci. Pored teorijskog, rezultati iz ove disertacije mogu imati i praktičan značaj, pre svega u borbi protiv poplava, zatim sagledavanju uslova plovidbe i razvoju nautičkog turizma na Tisi i plovnim kanalima Hs DTD.

Komisija zbog svega navedenog predlaže Naučnom-nastavnom veću Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, da prihvati pozitivnu ocenu doktorske disertacije POTAMOLOŠKE KARAKTERISTIKE TISE U SRBIJI I PREDISPOZICIJE ZA RAZVOJ NAUČNOG TURIZMA kandidata mr Dragoslava Pavića i pozove ga na odbranu iste.

Komisija:

dr Jovan Romelić, red. prof. PMF-a
u Novom Sadu, predsednik

dr Živan Bogdanović, red. prof.
PMF-a u Novom Sadu, mentor

dr Ljiljana Gavrilović, red. prof.
Geografskog fakulteta u Beogradu, član